

**NACRT PRIJEDLOGA
ZAKONA
O HRVATSKOM ZNAKOVNOM JEZIKU I OSTALIM SUSTAVIMA
KOMUNIKACIJE GLUHIH I GLUHOSLIJEPIH OSOBA U REPUBLICI
HRVATSKOJ**

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom propisuje se pravo gluhih i gluhoslijepih osoba na korištenje, informiranje i obrazovanje na hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije koji odgovaraju njihovim individualnim potrebama, a u svrhu izjednačavanja mogućnosti pristupa socijalnom, ekonomskom i kulturnom okruženju te omogućavanju ravnopravnog ostvarivanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda.

(2) Gluhe i gluhoslijepo osobe imaju pravo izabrati onaj sustav komunikacije koji odgovara njihovim potrebama. Njihov izbor poštivat će se u najvećoj mogućoj mjeri.

Članak 2.

Ovim Zakonom se određuju korisnici prava na korištenje, informiranje i obrazovanje na hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba.

KORISNICI PRAVA

Članak 3.

(1) Korisnici u smislu ovoga Zakona su osobe koje koriste hrvatski znakovni jezik i ostale sustave komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba.

(2) Korisnicima u smislu ovoga Zakona smatraju se:

- gluhe osobe,
- gluhoslijepo osobe i
- druge osobe s komunikacijskim teškoćama sukladno metodologijama za utvrđivanje oštećenja, invaliditeta, funkcionalne sposobnosti, razine potpore, radne i preostale radne sposobnosti osobe propisane Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja.

SUSTAVI KOMUNIKACIJE

Članak 4.

Sustav komunikacije za gluhe i gluhoslijepo osobe čini hrvatski znakovni jezik kao i ostali sustavi komunikacije koji se temelje na hrvatskom jeziku.

Članak 5.

(1) Hrvatski znakovni jezik je izvorni jezik zajednice gluhih i gluhoslijepih osoba u Hrvatskoj, samosvojan je jezični sustav s vlastitim gramatičkim pravilima, potpuno neovisan o jeziku čujuće većine. Znakovi odnosno riječi u znakovnom jeziku nastaju istovremenim

emitiranjem lingvističkih informacija s više izvora odnosno djelovanjem šaka, ruku, trupa, glave i lica, a tako producirani jezični signali prilagođeni su vizuospacijalnom modalitetu komunikacije.

(2) Prilagođeni hrvatski znakovni jezik koriste gluhoslijepe osobe i to:

- hrvatski znakovni jezik u okviru vidnog polja prilagođen osobama koje imaju suženo vidno polje ili ispade vidnog polja,
- taktilni hrvatski znakovni jezik prilagođen praktično gluhoslijepim osobama koje su kasnije izgubile vid,
- vođeni hrvatski znakovni jezik ovisno o ostacima sluha i vida prilagođen gluhoslijepim osobama koje imaju male ostatke vida ili imaju specifične teškoće s vidom koji im otežavaju percipiranje znakova.

Članak 6.

Ostali sustavi komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba koji se temelje na hrvatskom znakovnom jeziku su:

- simultana znakovno-govorna komunikacija,
- ručne abecede,
- titlovanje ili daktilografija,
- očitavanje govora s lica i usana
- pisanje po dlanu i
- tehnička pomagala.

Članak 7.

(1) Simultana znakovno-govorna komunikacija je oblik komunikacije u kojoj se sintaktičke strukture govornog jezika istovremeno prate leksičkim jedinicama znakovnog jezika i prema potrebi znakovima ručne abecede.

(2) Simultana znakovno-govorna komunikacija je vizualizirani govorni jezik popraćen znakovima posuđenim iz izvornog znakovnog jezika te znakovima ručne abecede.

Članak 8.

(1) Ručne abecede su oblik komunikacije koje predstavljaju manualnu formu pisanog jezika. Broj znakova u ručnoj abecedi jednak je broju slova u abecedi pisanog jezika.

(2) Ručne abecede imaju ulogu pomoćnog sredstva u komunikaciji te se koriste najčešće onda kada je važno precizno zahvatiti fonološku strukturu riječi, neologizme, stručne izraze, osobna imena i slično.

(3) Ručne abecede su jednoručna abeceda (daktilologija) i dvoručna abeceda (hirologija).

(4) Gluhoslijepe osobe u smislu ovoga Zakona, mogu koristiti ručne abecede u taktilnom obliku (taktilologija).

Članak 9.

(1) Titlovanje ili daktilografija je oblik komunikacije koji predstavlja istovremeno prenošenje govornog jezika u pisani oblik.

(2) Gluhoslijepe osobe u smislu ovog Zakona, mogu koristiti uvećana slova ili Brailleovo pismo.

Članak 10.

(1) Očitavanje govora s lica i usana je oblik komunikacije koji se odnosi na razumijevanje sadržaja govorne poruke na temelju vizualnog prepoznavanja pokreta i položaja govornih organa za vrijeme artikulacije sugovornika.

Članak 11.

- (1) Korisnici iz članka 3. ovog Zakona imaju pravo:
- koristiti se sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba,
 - informirati se putem sustava komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba,
 - obrazovati se uz upotrebu sustava komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba.
- (2) Korisnici iz članka 3. ovog Zakona imaju pravo koristiti sve oblike podrške u vidu stručnog komunikacijskog posrednika u svim životnim situacijama i pred svim tijelima državne uprave te tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima bi gluhoća i gluhoslijepoća bile prepreke za izjednačavanje mogućnosti djelovanja i prava.

Članak 12.

- (1) Korisnici iz članka 3. ovog Zakona imaju pravo na usluge stručnog komunikacijskog posrednika u onom sustavu komunikacije koji sami odaberu.
- (2) Uvjete za korištenje usluga stručnog komunikacijskog posrednika provedbenim propisom propisuju resorni ministri u okviru svog djelokruga rada.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 13.

- (1) Ministri će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti provedbeni propis iz članka 12. stavka 2.
- (2) Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

Zagreb,

HRVATSKI SABOR

Predsjednik Hrvatskoga sabora